

PATENTNI SPIS BR. 2148.

Jozef Malonyay, mašinst, Debrecen, Ugarska.

Sprava za obradivanje zemlje, koja se vuče užetom, bez kola za prikačivanje, prema sistemu sa jednom mašinom.

Prijava od 20. januara 1922.

Važi od 1 maja 1923.

Pravo prvenstva od 14 januara 1919 (Ugarska).

Ovaj pronalazak odnosi se na spravu za obradivanje zemlje prema sistemu sa jednom mašinom. Suština mu se sastoji u tome, što se udaljivanje mašine za obradivanje zemlje od mašine koja kreće vrši bez upotrebe pomoćnog užeta, već upotrebom samo jednog jedinog.

Premda ima već uredjenja za oranje kod kojeg udaljivanje mašine za oranje od mašine za kretanje vrši tako, da se uže smota sa doboša na plugu i nailazeći na doboš mašine za kretanje, namotava na njega. Kod dosadanih uredjenja, koja se osnivaju na ovakvom principu, potrebno je primeniti za prazan hod (udaljivanje) i opterećeni hod (uvlačenje) naročitu užad (pomoćno i glavno uže) i naravno naročite doboše, koji moraju imati razne periferiske brzine.

Dalji nedostatak ovih pomenutih uredjenja je u tome što se mašini za kretanje mora dati znak da se obustavi ili bar da joj se kretanje uspori onda, kada plug stigne na kraj svoje putanje zato, da bi se ukopčao radi obrtanja, onaj doboš kojim se vuče. Na kraju praznog hoda, koji je prema ovome sistemu veoma brz, mašinista koji rukovodi sa mašinom za kretanje ne iskopča doboš u zgodnom trenutku, usled čega mašina, koja obrađuje zemlju ne stane tačno na granici njive, koja se ima obraditi, što je naročito opasno onda, ako njivu koja se ima obraditi, graniči red drva, ili jarak itd. Onaj koji rukuje mašinom za obradivanje zemlje ne može je zaustaviti, jer se pomenuto uredjenje i ne

može tako sagraditi, odnosno i ako bi se tako sagradilo, to bi imalo takve mane sa ekonomskog gledišta, koje nebi odgovaralo vrednosti te odlike, da se može iskopčati. Naime na kraju udaljivanja, kada se prekine veza između doboša za uže, kojim se udaljuje i između točkova za hod doboš mašine za kretanje, koji udaljuje, dalje se obrće, nekoliko trenutaka i namota na sebe još znatan deo od užeta, koje udaljuje, dok ne iskopčamo doboš za udaljavanje plugova. Doboš za udaljavanje namota pak na sebe u opterećenom hodu samo toliku dužinu užeta, kolika se smotala sa njega za vreme hoda udaljivanja, onu dužinu užeta pak, koja se motala na doboš za udaljivanje mašine za kretanje, u vremenu koje protiče do iskopčavanja ovog od zaustavljanja pluga, ne prima doboš pluga na sebe, te se te dužine sve više množe u narednim hodovima. Osim toga doboš za namotavanje obrću u radnom hodu točkovi za kretanje čime se ne smanjuje stepen dejstva.

Uredjenje prema ovom pronalasku ima tu odliku, sem odstranjivanja pomenutih mana, što uže, koje udaljuje, odnosno privlači, može imati od prilike polovinu preseka od dosadašnjeg preseka glavnog užeta, dalje, da mašinu, koja obrađuje zemlju, može zaustaviti lice koje njom rukuje, nezavisno od mašine za kretanje i što mašina za kretanje može kako u praznom tako i u opterećenom hodu ići sa istom brzinom, i što periferska brzina doboša može biti ista.

Na priloženom nacrtu priložen je jedan primerak oblika izvođenja pronalaska.

Fig. 1. — pokazuje spajanje mašine koja obrađuje zemlju sa mašinom za kretanje.

Fig. 2. — pokazuje izgled ozgo mašine za obradu zemlje npr. pluga.

Fig. 1. — pokazuje nam mašinu za obradivanje zemlje u trenutku kada polazi na svoj prazan hod.

Na osovini (N) mašine kretače, koja se obrće uvek u istom smislu, sede labavo doboši za uže (I) (II). Ovi se doboši mogu nazmenično staviti u obrtanje sa osovino (N) pomoću rukavca. U položaju prema fig. 1 prikopčan je doboš (I) uz osovinu (N). Krak užeta (K_1) koje je razrešljivo vezano uz ovaj doboš i koje prelazeći preko točka (1) na mašini za kretanje namota se na doboš (I) onda, kada se sprava za obradivanje zemlje udaljuje, dok se krak (K_2) užeta smotava sa doboša (II).

Na ovaj način okreće uže (K_1) (K_2) u smislu pomeranja označenim strelicom, kotur (1) za uže, koje sedi labavo na osovini (4), koja je usadjena u okvir mašine za obradivanje zemlje. Obrtanje kotura (1) prenašamo na osovinu (4) pomoću frikcionog prenosa (2), koji se ukopčava pomoću poluge (3). Na osovini (4) sede labavo: lanac (5) i zupčanik (6) ali se može ili prvi ukopčati u obrtanje pomoću zapinjače (10) (13) ili zadnji pomoću zapinjače (11), (12) mehanizam ovih dvaju zapinjača je takav, da se zapinjača (11), (12) ukopča onda, kada se kotur (1) obrće u smislu označenom na fig. 1 odn. s njim zajedno osovina (4) koja je ukopčana pomoću prenosa (2), dok se zapinjača (10) (13) istovremeno otvara. Ukopčana zapinjača (11) (12) ponesu sobom zupčanik (6) čije obrtanje prenaša zupčanik (8) i diferencijal (D) posredovanjem osovina (14) (5) na točkove za kretanje J_1 , J_2 , te se mašina za obradu zemlje krene na prazan hod.

Kada mašina za obradivanje zemlje stigne na granicu njive, koja se ore, to lice koje rukovodi njom iskopča frikcionu prenos (2) te mašina koja obrađuje zemlju stane, ali se točak (1) i dalje obrće. Na drugom kraju kraka (3) koji služi za prekidanje frikcionog prenosa (2) montirana je signalna sprava (16), koju stavlja u dejstvo mali kotur koji je savijen usled obrtanja kotura (1), jer se pri prekidanju prenosa uz nju pritisne. Na zvuk, koji daje signalna sprava povlači mašinista mašine za kretanje opterećenu mašinu za obradivanje zemlje tako, što ukoči doboš (II) koji se do sada obrtao labavo, usled čega se ne može uže više smotavati sa doboša (II), ali pošto se doboš, (I) i dalje vrti, to on i dalje namotava uže na sebe, te privlači ma-

šinu za obradivanje zemlje ka mašini za kretanje.

Dok sprava za obradivanje zemlje stigne do mašine za kretanje, to se na doboš (I) namota onoliko uže, koliko se smotalo sa doboša (II) za vreme udaljivanja.

Ako hoćemo spravu za obradivanje zemlje opet da udaljimo, onda prekinemo prekidanjem (Z) taj doboš (I) sa osovino (N) i ukopčamo u doboš (II) da se obrće. Ovim postupkom promenili smo uloge doboša (I) i (II) prema gornjem procesu, usled čega se promeni smisao pomeranja odnosno obrtanja užeta (K_1) (K_2) i kotura za uže (I). Dok se pri praznom hodu prve faze ukopčava zapinjača (11) (12) dotle se pri praznom hodu prve faze ukopčava zapinjača (10) (13) i njome se lančani točak (5) koji je uz nju pričvršćen, i čije obrtanje pronosi lančani točak na točkove za hod J_1 , J_2 posredovanjem diferencijala (D) i osovina (14) (15).

Za vreme opterećenog hoda otvorene su obe zapinjače. Prenašanje pokreta na točkove za hod mašine za obradivanje zemlje sa jedne strane parem lančastih točkova, s druge strane, parom zubčanika ima tu cilj, da se za vreme praznog hoda točkovi mašine, koja obrađuje zemlju obrću u istom smislu pa ma se obrtao kotur 1 u pravcu označenom na Fig. 1 ili u protivnom smislu.

PATENTNI ZAHTEVI:

1. — Sprava za obradivanje zemlje, naznačena time, što se vuče pomoću užeta i spada u sistem sa jednom mašinom za kretanje uže koje služi za udaljivanje i privlačenje i koje se slobodno smotava sa labavog užetnog doboša mašine za kretanje (kotur) za uže, utvrđen na okviru mašine za obradivanje zemlje, dalje drugi na obrtnoj osovini mašine za kretanje ukopčan doboš, koji se namotava na sebe malo pre pomenuto, preko kotura prelazeće uže, kao i oni transmisijoni delovi koji služe za prenos pokreta sa osovine kotura za uže mašine za obradivanje zemlje, na točkove za hod, preko jedne od dveju zapinjača za vreme udaljivanja, dok se za vreme povratka (opterećenog hoda) isti delovi iskopčavaju.

2. — Uredjenje za osiguranje obrtanja podnožnih točkova za udaljivanje i ako se uloge dvaju doboša za uže, koji sede na osovini mašine za kretanje prema uredjenju po zahtevu 1, izmene pri uzastopnom udaljivanju, odnosno smisao kretanja užeta i smisao obrtanja kotura za uže, promene, naznačeno time, što osovino kotura za uže spaja sa osovino podnožnih hodajućih točkova s jedne strane prenosom pomoću zupčanika, s druge strane prenosom pomoću lančastog točka, od kojih po jedan ukopčava jedna od zapinjača prema momentalnom pravcu obrtanja kotura za uže.

Fig. 1.

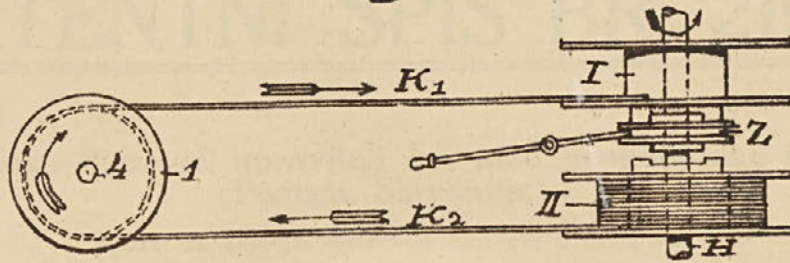

Fig. 2.

